

DESPRE PIETRE PREȚIOASE (II)

de Silvia Constantinescu

Studiul pietrelor prețioase este deosebit de captivant, nu numai pentru că vei avea plăcerea să le recunoști singur atunci când le vezi la muzee, la magazinele de bijuterii, la prieteni, dar nu mai puțin atunci când vrei să le achiziționezi personal. Voi încerca să vă prezint câteva din pietrele prețioase cel mai mult folosite în arta bijuteriei, dându-vă câteva exemple celebre.

Cu mici excepții cum ar fi chihlimbarul, perlele, coralul, toate pietrele sunt minerale care s-au format în interiorul pământului. Ele au o compoziție chimică clară și o anumită ordine a atomilor care le dă anumite caracteristici fizice și optice, care ne dă posibilitatea să le recunoștem.

Ca o piatră să fie considerată "piatră prețioasă" trebuie să îndeplinească 3 condiții: frumusețe, raritate și durabilitate. Cu cât o piatră este mai rară, cu atât este mai valoroasă. Dar chiar dacă un anumit mineral este foarte obișnuit, o piatră frumoasă pentru bijuterii poate fi totuși rară și ca urmare să coste enorm. De exemplu, cuarțul este răspândit în toată lumea, dar numai o mică parte din pietre se șlefuesc pentru a fi folosite la bijuterii. Comerțul cu pietre prețioase este determinat de mărimea pietrei, de greutatea, culoarea, claritatea ei, dar și de moda zilei.

DIAMANTUL

Despre istoria diamantului și superstiții legate de acest mineral atât de prețuit am vorbit în numărul trecut. Vă voi prezenta acum câteva informații "tehnice".

Cea mai obișnuită culoare a diamantului este cea transparentă, dar se poate să fie și galben, cum este diamantul Florentin, albastru, cum este diamantul Hope, oranj, cum este diamantul Tiffany, verde, cum este diamantul Drezda; câteodată poate fi și roșiatic, brun, și negru. Diamantul este piatra cu cea mai mare duritate pe scala Mohs, adică 10; densitate 3,47-3,55, iar forma cristalului (kubic) cel mai mult octaedru, dar și cub, rombododecaedru. Diamantul este carbon cristalizat (C).

Acest colier "résille", cu frunze de laur și ghirlande din diamante circulare și în formă de pară, cântărind 141,4 ct. și comandat de tarina Alexandra, a fost executat în 1904 de către firma Cartier.

Foto: © Cartier.

Toate aceste informații erau deja cunoscute, cum am spus și în numărul trecut, de indieni și erau prezentate pentru comercianții de diamante în lucrări ca "Artha-Sastra" (300 î.Hr.), sau "Ratnapariska" și "Brihatsamhita" (400 d.Hr.).

Exemple de bijuterii fascinante lucrate numai în diamante sunt extrem de multe. De la Cartier, Tiffany, Bolin, Fabergé, până la micii artizani, toți

au încercat să-i scoată în evidență strălucirea acestei pietre care "te apără de toate relele!". Îmi este foarte greu să aleg exemple din imensitatea de bijuterii lucrate de Cartier, Tiffany, Fabergé, etc. Voi încerca să "încurajez industria locală de bijuterii" și voi alege cele mai multe exemple produse de celebra familie Bolin, bijutierul Curții Regle suedeze, care a lucrat și la Petersburg, pentru țării ruși (vezi interviul cu Hans Bolin din CURIERUL ROMÂNESC, 2/1997). Exemplele prezentate în ediția tipărită sunt, din păcate, alb-negru, dar vă recompensez prin a vi le arăta în culori în ediția electronică.

Broșe din platină în formă de fluturi. Diamante șlefuite brilliant și baguette. Poartă ștampila "WAB" - W.A.Bolin, executată în 1943. Proprietate privată. Foto: © W.A.Bolin.

GRUPUL DE MINERALE CORUNDUM

După diamant, cel mai valoros mineral este grupul corundum, cu cele 2 variante pe care le cunoaștem sub denumirea de rubin și safir.

Rubinul

Rubinul și-a primit numele după culoarea sa roșie; numele vine din latină (rubeus = roșu); abia în secolul XIX rubinul a fost trecut la grupa corundum, alături de safir, înainte folosindu-se denumirea de rubin și pentru spinel roșu, granat, ca și pentru cele 3 forme de carbunkel. Rubinul nu poate avea altă culoare decât roșu în diferite nuanțe. Culoarea este dată de crom, iar la cele cu tendință de roșu-brun, de fier. Cea mai bună calitate o are rubinul de culoarea sângelui de porumbel (roșu curat, cu o tendință de albastru).

Această tiară cu rubine a fost executată de W.A.Bolin la Petersburg, în 1874. A fost darul țarului Alexandru al II-lea făcut fiicei sale Maria Alexandrovna cu ocazia căsătoriei acesteia cu ducele de Edinburgh. Ea s-a vândut la licitațiile Christie's la Geneva în 1978. Tiara a fost în anii '80 desfăcută pentru a se scoate rubinele care erau de calitate deosebită.

Foto: © Christie's.

Piatra neșlefuită pare mată și "grasă", în timp ce cea șlefuită are aproape strălucirea diamantului. Compoziția chimică este Al_2O_3 , cristalul având formă trigonală, prismă cu 6 fețe sau romboide. Pe scala lui Mohs este după diamant, adică are duritatea 9. Cele mai mari zăcăminte se găsesc în

Burma, Thailanda, Ceylon și Tanzania.

Acest ceas de aur, cu cadran de rubine tăiate cabochon și brățară din mărgelile de rubin, este un unicat. El a fost executat de firma Cartier în 1997 cu ocazia aniversării a 150 de ani de la înființarea acestei firme.

Foto: © Cartier.

Rubinele mari sunt la fel de rare ca diamantele. Cel mai mare rubin șlefuit cântărește circa 400 carate (ct) și a fost găsit în Burma și tăiat în 3 părți. Exemple de pietre mari, de o frumusețe deosebită, sunt: rubinul Eduard, care neșlefuit a avut 167 ct., și care se află la British Museum; Rooser Reeves, 138,7 ct., care se află la Smithsonian Institution din Washington; și rubinul Long, de 100 ct., care se află la American Museum of Natural History din New York.

Încă de la începutul secolului XX s-au făcut imitații de rubin, care seamănă, din punct de vedere al calităților chimice, fizice și mai ales optice, cu cele naturale. Imitațiile se recunosc după impurități și prin faptul că, spre deosebire de cele naturale, dau o culoare viloet într-o tratare cu ultrascurte.

Safirul

Numele de safir vine din limba greacă și a fost folosit pentru diferite pietre albastre; în evul mediu se folosea denumirea de safir mai ales pentru ceea ce numim azi lapis lazuli. Abia la începutul secolului XIX s-au clasificat rubinul și safirul ca făcând parte din familia amintită mai sus, corundum.

Acest colier are 690 ct. mărgelile de safir și 28 de crate de safire din Ceylon șlefuite în formă cushion și 89 ct. de diamante tăiate baguette. Pietrele sunt montate în platină. Este un exemplar unic, care a fost executat de firma Cartier în 1997 cu ocazia aniversării a 150 de ani de la înființarea acestei firme.

Foto: © Cartier.

Safirul poate avea o mare varietate de culori, de la diferite nuanțe de albastru, transparent/alb, roz, oranj, galben, verde, violet și negru. Safirul transparent/alb este cunoscut și sub denumirea de leucosafir, de la grecescul "leuco" = alb, iar cel oranj, sub denumirea de "padparadscha", un cuvânt de origină singaleză, care înseamnă floare de lotus. Cele mai multe zăcăminte se găsesc în Australia, Burma, Ceylon, Thailanda, dar și în Brazilia, Kenya, Tanzania. Cel mai prețios, consideră unii specialiști, este cel de Myanmar, de culoare albastru profund, dar fără să pară negru. Există alți specialiști care consideră că safirul provenit din Cașmir este cel mai valoros. Culoarea albastru este dată de fier și titan. Duritatea pe scala Mohs este 9; forma de cristal este trigonal, iar compoziția chimică este Al_2O_3 .